

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

24.04.2026

Балык Бистәсе штп.

КАРАР

№ 111пи

"2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының авыл яшьләре" муниципаль программасын раслау турында

Балык Бистәсе муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру максатыннан, КАРАР БИРӘМ:

1. «2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының авыл яшьләре» муниципаль программасын (алга таба-Программа) расларга.

2. Программаның заказчысы – координаторы итеп «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлеген» муниципаль казна учреждениесе билгеләргә.

3. Балык Бистәсе муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына ел саен чираттагы финанс елына Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының бюджетын формалаштырганда, әлеге максатларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетыннан жибәрелә торган акчалар чикләрендә, мөмкинлекләренә исәпкә алып, Программа чараларын тормышка ашыру өчен акча бүлеп бирүне тәкъдим итәргә.

4. Әлеге карарны <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге "Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталы"нда һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында игълан итәргә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары А.К. Вафинага йөкләргә.

Житәкче

Д.А. Сатдинов

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе
муниципаль районы Башкарма
комитетының 24.04.2026 № 111пи карары
белән расланган

**"2026 -2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының
авыл яшьләре" муниципаль программасы**

Программа паспорты

Программа исеме	"2026 -2030 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының авыл яшьләре" муниципаль программасы (алга таба- Программа)
Муниципаль заказчы	"Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлеге " муниципаль казна учреждениесе
Программаны төп эшләүче	"Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлеге " муниципаль казна учреждениесе
Программаның төп чараларын үтәүчеләр	Татарстан Республикасы муниципаль районының Башкарма комитеты; "Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлеге " муниципаль казна учреждениесе; "Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге" муниципаль казна учреждениесе; "Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының социаль-мәдәни өлкә бүлеге" муниципаль казна учреждениесе; Балык Бистәсе районы "Халыкны эш белән тәмин итү үзәге" дәүләт казна учреждениесе (киләшү буенча); Россия Эчке эшләр министрлыгының Балык Бистәсе районы буенча бүлеге (киләшү буенча); «Балык Бистәсе үзәк район хастаханәсе» ДАСУ (киләшү буенча); Татарстан Республикасының Балык Бистәсе районы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе (киләшү буенча); «Балык Бистәсе агротехника техникумы» ДАҺБУ (киләшү буенча); "Авил офыклары" ("Сельские горизонты") газетасы редакциясе (киләшү буенча); Балык Бистәсе муниципаль районы составына керүче жирлекләренң башкарма комитетлары (киләшү буенча)
Программаның максаты	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру
Программаның бурычлары	1) авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәмин итү системасын булдыру; 2) авыл яшьләренең социаль активлыгын арттыру өчен шартлар

	<p>тудыру;</p> <p>3) авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру;</p> <p>4) авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм итү.</p> <p>5) авыл жирлегендә яшәүче яшьләрне ижтимагый, социаль-икътисадый һәм мәдәни тормышка тарту.;</p> <p>6) яшьләр сәясәте өлкәсендә район кадрлар резервын формалаштыру.</p>
Программаны тормышка ашыру сроклары	2026 -2030 еллар
Программаны тормышка ашырудан көтелгән нәтижәләр	<p>Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә 2025 елга кадәр түбәндәгеләрне арттыру күздә тотыла:</p> <p>авыл яшьләренең барлык консультация төрләре (шәхси, электрон, телефон) белән колачланган чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата 56,7% ка кадәр;</p> <p>«Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсе» төбәк ижтимагый оешмасы эшчәнлегенә жәлеп ителгән 15-30 яшьләрдәге яшьләрнең чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата 58,6 процентка кадәр;</p> <p>жирле советта авыл яшьләренең өлешен депутатларның гомуми санына карата 12,9% ка кадәр;</p> <p>социаль проектлаштыру буенча белем алган авыл яшьләренең чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата 24 процентка кадәр;</p> <p>авылны социаль үстерү программаларында катнашучы авыл яшьләренең чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата 64,5 процентка кадәр;</p> <p>бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәнгән авыл яшьләренең чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата 28,4 процентка кадәр;</p> <p>интеллектуаль-ижади чараларга жәлеп ителгән авыл яшьләренең чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата -95,8 процентка кадәр;</p> <p>физкультура-сәламәтләндерү чараларына жәлеп ителгән авыл яшьләренең чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата 66,3% ка кадәр;</p> <p>сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру программаларында катнашучы авыл яшьләренең чагыштырма санын авыл яшьләренең гомуми санына карата 74,5 процентка кадәр.</p>
Программаны тормышка ашыруга контроль	«Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлегенә» муниципаль казна учреждениесе программа чараларын тормышка ашыруны планлаштыруны, үзара хезмәттәшлекне, координацияләүне һәм контрольдә тотуны оештыра.
Программаны тормышка ашыру механизмы	«Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлегенә» муниципаль казна учреждениесе, район оешмалары, учреждениеләре, службалары белән берлектә, программаның үтәлешен координацияли һәм контрольдә тоту, кирәк булганда, программа чараларын ачыклау буенча тәкъдимнәр кертә.

Ресурслар белән тээмин итү

Жирле бюджет (агымдагы финанслау), федераль һәм республика бюджеты акчалары.

Программаны финанслауның гомуми күләме 3 371,5 мең сум тәшкил итә, шул исәптән жирле бюджет акчалары хисабына-3 371,5 мең сум.

ел	Балык Бистәсе муниципаль районы жирле бюджет акчалары (ЖБ)
2026	627,5
2027	686,0
2028	686,0
2029	686,0
2030	686,0
Барлығы:	3 371,5

Искәрмә: финанслау күләме фаразланган характерда һәм жирле бюджет мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

I. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ СФЕРАСЫНЫҢ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, ШУЛ ИСӘПТӘН ПРОГРАММА ХӘЛ ИТҮГӘ ЮНӘЛДЕРЕЛГӘН ПРОБЛЕМАЛАР

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында гомуми халык саны 23 052 мең кеше тәшкил итә, мәктәп яшендәге балалар саны 2556 кеше, 18-30 яшьләрдәге район яшьләре – 3212 кеше.

Авыл халкы саны ел саен кими. Бу процессның төп сәбәпләреннән берсе - авыл яшьләренең шәһәргә күчүе. Шәһәргә нигездә 18-35 яшьлек яшьләр китә. Бу халыкның хезмәткә сәләтле һәм белемле өлеше. Бу яшьтә күпләр гаилә кора. Аларга туучы балаларның дүрттән өч өлеше туры килә. Авыл яшьләре арасында, барыннан да элек, эшкә яраклы яшьтән яшьрәкләр саны кимүгә бәйле тискәре тенденцияләр күзәтелә.

Яшьләр белән эшләүче белгечләр баяләвенчә, иң кискен проблемаларның берсе – авыл яшьләренең мәшгульеге проблемасы. Шул ук вакытта мәшгульлек яшьләргә эш белән тәмин итү генә түгел, ә бәлки аларның ялларын оештыру, социаль активлык, эшкуарлык инициативасын үстерү, район эшчәнлегенә интеграция ясау да. Авыл яшьләре төрле мөмкинлекләр чикле булу сәбәпле, район тормышында да бик сирәк катнаша.

Авыл яшьләренең социаль хәлен тикшерүләргә күрсәткәнчә, бүгенге көндә аларның 48,4% ы гына үз тормышыннан тулысынча канәгать. Яшь буын вәкилләренең яртысыннан артыгы (51,7%) төрле дәрәжәдә канәгатьсезлек кичерә.

Авыл яшьләренең, социаль төркем буларак, тулы мәгънәдә социаль хәле дә юк. Ул барлык проблемалары белән бүгенге заман яшь буынының үсеш дәрәжәсен чагылдыручы яшь төркемен барлыкка китерә.

Соңгы 15 елда мәгълүмат һәм коммуникацияләр дөнъясында авыл яшьләренең активлыгы бик нык үзгәрдә. Актив Яшьләргә игътибарыннан китаплар, радио һәм газеталар кебек мәгълүмати каналлар "китте". Шул ук вакытта авыл мәгълүмат кыры өстәмә, үзенә күрә компенсатор социаль функцияләр башкара:

- психологик, мәдәни, танып-белү, белем бирү, күңел ачу-ял итү, виртуаль, идеологик (дөнъяви карашлар).

Авыл яшьләренең мәгълүмати активлыгын үстерүдә төп бурыч-мәгълүмати-анлату ярдәме күрсәтү.

Ничшиксез, Интернет челтәре-авыл өчен иң перспективалы мәгълүмати-ресурс каналларының берсе. Авыл яшьләренең мәгълүмати активлыгы бу динамик үсүче коммуникатив киңлектә эзлекле рәвештә көчәя. Тик әлегә авыл яшьләре Интернет челтәреннән файдалану интенсивлыгы буенча шәһәр яшьләреннән шактый калыша.

Бүгенге авыл яшьләре арасында проект эшчәнлеген һәм эшкуарлыкны үстерү мөһим бурыч булып тора. Ә бу аларны социаль проектлауга, бизнес-планлаштыруга өйрәтүдән башка мөмкин түгел. Хәзер моны интернет челтәре ярдәмендә дистанцион укыту һәм вебинарлар программаларыннан файдаланып башкарырга мөмкин.

Проект эшчәнлегенә инновацион, ижади эшчәнлек рәтенә керә, чөнки ул чынбарлыкны үзгәртеп коруны күз алдында тотып, тиешле технология нигезендә төзәлә, аны унификацияләргә, үзләштерергә һәм камилләштерергә мөмкин. Социаль инновацион проектлаштыру яшьләр мохите үсешенә факторы булып тора, шәхес формалашуға, аны социальләштерүгә, аның билгеле бер күнекмәләренә һәм гражданлык жәмгыятьте тормышында аеруча тулы катнашуына ярдәм итә.

Социаль проектлаштыру нигезләрен үзләштерүнең актуальлеген, беренчедән, әлегә технологиянең барлык һөнәрләр өчен дә киң куллану өлкәсенә ия булуы белән бәйле. Икенчедән, социаль проектлаштыру логикасын һәм технологиясен белү белгечләргә аналитик, оештыру-идарә һәм башка функцияләргә, бигрәк тә дәүләт яшьләр сәясәте, физик культура һәм спорт өлкәсендә нәтижәле гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирәчәк. Өченчедән, проект технологияләре белгечнең хезмәт базарында көндәшлеккә сәләтлелеген тәмин итә – социаль яктан әһәмиятле проект эшләү һәм аны финанслауга гариза рәсмиләштерү-бу гамәлдәге

учреждениеләр һәм оешмалар кысаларында да, аннан тыш та үзенә эш урыны булдыру мөмкинлеге.

Икътисадый кризис шартларында яшьләрне эшкә урнаштыру мәсьәләләре тагын да актуальләшә бара. Килеп туган хәлне аңлап, яшьләр үз потенциалларын тормышка ашыруның барлык яңа ысулларын эзли башлый.

Авыл яшьләре ялларын оештыру өлкәсендә дә кыенлыктар кичерә.

Өлеге факторлар яшьләрнең шәһәргә күчүен, авыл социумыннан читтә эш эزلәүне көчәйтә. Тикшеренү күрсәткәнчә, авыл яшьләренең 57,7% ы өчен күчеп китүгә уку теләге, 67% ы өчен - начар хезмәт шартлары, 69,2% ы өчен - түбән хезмәт хакы, 50% ы өчен кызыклы ял булмау мотив булып тора. Шуңа ук вакытта авыл яшьләренең проблемаларын хәл ителсә, аларның өчтән ике өлеше авылда калыр иде. Бу мәсьәләдә сыйфатлы алга китеш ясалмаса, яшьләр өлкәсендәгә күп кенә чаралар һәм инициативалар тулы социаль һәм икътисади нәтижәгә ия булмаячак. Югарыда әйтелгәннәр районның авыл яшьләренең тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлдерелгән комплекслы чараларның актуальлеген раслый.

Районның төрле өлкәләрдә (мәгариф, сәламәтлек саклау, элемент, транспорт һ. б.) социаль-икътисади үсеш, авыл жирлекләрендә яшәү рәвешен модернизацияләү һәм эшчәнлекнең перспективасы юнәлешләре нәтижәсендә аларның жәлеп итүчәнлеген арттыру, киләчәкләрен нәкъ менә шунда төзәргә теләгән авыл яшьләре өчен оптималь мөмкинлекләр булдырырга мөмкинлек бирәчәк.

Авыл яшьләре алдында торган проблемаларны хәл итү максатыннан Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында «Балык Бистәсе муниципаль районы аграр яшьләр берләшмәсе» ижтимагый оешмасы төзелде. Ул авыл яшьләренең мәнфәгатьләрен һәм омтылышларын гәүдәләндерә.

II. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ, ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ, КӨТЕЛГӘН СОҢГЫ ТАСВИРЛАМАСЫ ҺӘМ АНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СРОКЛАРЫ

Программаның максаты-Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру.

Өлеге максатка ирешү өчен түбәндәгә бурычлар хәл ителергә тиеш:

1) авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәэмин итү системасын булдыру авыл яшьләренә массакүләм мәгълүмат чаралары, мәгълүмат-полиграфия продукциясе аша, шулай ук IT-технологияләрне куллану юлы белән махсус жайлаштырылган мәгълүматны житкерергә мөмкинлек бирәчәк;

2) авыл яшьләренең социаль активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру авыл яшьләре мәсьәләләре белән шөгыйльләнүче яшьләр оешмаларын булдыруны, авыл яшьләренең ижтимагый-сәяси активлыгын күтәрүне, авыл яшьләрен социаль проектлауга өйрәтүне һәм яшьләрен авылны социаль үстерү программаларын гамәлгә ашыруга жәлеп итүне күздә тоту;

3) авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру авыл яшьләрен бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәтүне, авыл жирендә яшьләрен эш белән тәэмин итүгә ярдәм итүне һәм яшьләрен авылны икътисадый үстерү программаларын гамәлгә ашыруга жәлеп итүне үз эченә ала;

4) авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм итү интеллектуаль-ижади һәм физкультура-сәламәтләндерү чараларын оештыруны һәм үткәрүне, шулай ук яшүсмерләр һәм яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга ярдәм итүне күздә тоту;

5) авыл жирлегендә яшәүче яшьләрен ижтимагый, социаль-икътисадый һәм мәдәни тормышка тарту;

6) яшьләр сәясәте өлкәсендә район кадрлар резервын формалаштыру.

Авыл яшьләре белән эшләрү рәвешләрен һәм ысулларын даими камилләштерү зарурилыгы аркасында программаны тормышка ашыру 5 елга исәпләнгән (2026 елдан 2030 елга кадәр) һәм бер этапта гамәлгә ашырыла.

Программаны вакытыннан алда туктату каралмаган.

III. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Программаның үтөлешен планлаштыру, үзара хезмәттәшлек итү, координацияләү һәм гомуми контрольне программаның заказчысы-координаторы башкара. Ул ел саен Программаның максатчан күрсәткечләрен һәм чараларына чыгымнарны, аны тормышка ашыру механизмын һәм башкаручыларның составын тәгаенли, чараларны үтәү өчен җаваплы башкаручылардан программа үтөлеше турында мәгълүмат соратып ала.

Программаның төп башкаручысы-«Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлеге» МКУ, ул түбәндәге функцияләрен башкара:

-жирле бюджеттан бүлеп бирелә торган финанс средстволарын, бюджеттан тыш чыганаclarны исәпкә алып, Программа чараларын финанслауны тәэмин итә;

-билгеләнгән тәртиптә муниципаль район жирлекләрендә авыл яшьләре мәсьәләләре белән шөгыйльләнүче яшьләр ижтимагый оешмалары булдыруга һәм аларга ярдәм итүгә булышлык күрсәтә.

Программаны башкаручылар заказ бирүче-программаның координаторына Программа чараларының үтөлеше турында билгеләнгән форма буенча хисап биреләр.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм министрлыгына Программаны үтәү буенча эшләрнең барышы һәм финанс чараларын куллануның нәтижәләлеге турында мәгълүмат жиберә.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлеге «МКУ программасы чараларын тормышка ашыру өчен»:

- чираттагы финанс елына финанс чаралары программасын тормышка ашыруга бүлеп бирелә торган финанс чараларын исәпкә алып, ел саен максатчан индикаторларны, программа чараларын тормышка ашыруга киткән чыгымнарны, программаны тормышка ашыру механизмын һәм аны башкаручыларның составын аныклай;

-квартал саен, хисап чорыннан соң килә торган айның 25 числосына кадәр, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлегенә, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына программаны тормышка ашыру буенча эшләрнең барышы һәм финанс чараларыннан файдалануның нәтижәләлеге турында мәгълүмат жиберә.

IV. ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ

Программа озак вакытка исәпләнгән перспективага ия һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының авыл яшьләрен этаплап колачлауны күздә тотал. Программаны тормышка ашыру өчен, мөмкинлекләрдән чыгып, федераль бюджет, Татарстан Республикасы бюджеты һәм жирле бюджет акчалары жәлеп ителә, шулай ук авыл һәм шәһәр жирлекләре һәм бюджеттан тыш чыганаclarдан акча жәлеп итү күздә тотыла.

Программаны финанслауның гомуми күләме 3 371,5 мең сум тәшкил итә, шул исәптән жирле бюджет акчалары хисабына-3 371,5 мең сум.

ЕЛ	Балык Бистәсе муниципаль районы жирле бюджет акчалары (ЖБ)
----	--

2026	627,5
2027	686,0
2028	686,0
2029	686,0
2030	686,0
Барлығы:	3 371,5

Искәрмә: финанслау күләме фаразланган характерда һәм жирле бюджет мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

Программа чараларын гамәлгә ашыру өчен чараларны башкаручыларның төп эшчәнлеген финанслауга бүлеп бирелә торган жирле бюджет акчаларыннан файдалану күздә тотыла.

Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм тиешле елга жирле бюджет проекты формалаштырганда билгеләнгән тәртиптә ел саен аныкланырга тиеш.

V. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУДАН КӨТЕЛГӘН НӘТИЖӘЛӘР

Программа чараларын тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

- яшьләр ижтимагый оешмаларында торучы авыл яшьләре өлешен арттырырга;
- жирле үзидарә органнарында авыл яшьләре вәкилләренең өлешен арттырырга;
- авылны социаль һәм икътисадый үстерү программаларын гамәлгә ашыруда катнашучы авыл яшьләре санын арттырырга;
- авыл яшьләрен социаль проектлаштыру һәм бизнес планлаштыру нигезләренә өйрәтергә;
- югары һөнәри белем алган, авыл жирлегендә эшкә урнашкан авыл яшьләре санын арттырырга.
- авыл жирлегендә интеллектуаль-ижади чаралар оештырырга.
- авыл яшьләре өчен физкультура-сәламәтләндрү чаралары оештырырга.
- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру программаларында катнашучы авыл яшьләре санын арттырырга.

Социаль проектлауга, бизнес-планлаштыруга өйрәтү авыл яшьләренә грант нигезендә конкурсларда катнашу, үз эшләрен башлау, аз чыгымлы һәм нәтижәле программалар һәм проектлар кертү мөмкинлеге бирәчәк.

Программаны тормышка ашыру кысаларында программаны башкаручыларның яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләрчә конкрет белгечләре, торақ, ташламалы кредитлар, белем алу турында махсус мәгълүматка ия булган хәлдә, команда эше, социаль проектлау, бизнес-планлаштыру технологияләреннән файдаланып, Программа бурычларын үтәүгә ярдәм итәчәкләр, эшнәң адреслыгын, авылда төрле социаль, икътисадый программаларны тормышка ашыруны тәэмин итәчәкләр.

Программа чараларын уңышлы үтәү түбәндәгеләрне тәэмин итәргә мөмкинлек бирәчәк:

- авыл яшьләренең республиканың социаль-икътисадый үсеше белән кызыксынуы һәм аның бу процесста катнашырга әзерлеге;
- авыл жирлегендә уңай демографик тенденцияләрне үстерү һәм ныгыту;
- авыл жирлегендә социаль киеренкелек дәрәжәсен киметү;
- авыл яшьләренең шәһәргә күчүен киметү;
- халыкның дәүләт структураларына ышаныч дәрәжәсен күтәрү;
- авыл яшьләренең тормыш сыйфатын яхшырту.

"2026-2030 елларга Татарстан
 Республикасы Балык Бистәсе муниципаль
 районының авыл яшьләре" муниципаль
 программасына кушымта

**2026-2030 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ АВЫЛ ЯШЬЛӘРЕ
 МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ БУЕНЧА ЧАРАЛАР ПЛАНЫ**

1.Авылны социаль үстөрү программаларын тормышка ашыру

Авыл яшьләренең икътисады активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру авыл яшьләрен бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәтүне,
 авыл жирендә яшьләргә эш белән тәмин итүгә ярдәм итүгә һәм яшьләргә авылны икътисады үстөрү программаларын гамәлгә ашыруга
 жәлеп итүгә үз эченә ала

№ п/п	Чаралар исемлеге	Үздыру сроклары	Жаваплы башкаручылар	Ахыргы нәтижеләргә бәяләү индикаторлар, үлчәү берәмлеге	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикатор күрсәткечләре				
					2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел 2030 ел	
1	Авыл жирлегендә эшчәнлек алып баручы яшь эшқуарларны эзәрләү программаларын гамәлгә кертү	2026-2030 еллар	ЯССТБ МКУ, АХ һәм АТИ (киләшү буенча), “ХМҮ” ДКУ (киләшү буенча)	Бизнес- планлаштыру нигезләренә өйрәнгән авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата, %	20,4%	22,4%	24,4%	26,4%	28,4%
2.	Авыл жирлегендә алдыңгы фермер хужалыклары һәм кече предпрятиеләр мисалында яшь эшқуарлар өчен хезмәтне саклау	2026-2030 еллар	ЯССТБ МКУ, АХ һәм АТИ (киләшү буенча), “ХМҮ” ДКУ (киләшү буенча)	-	-	-	-	-	-

3.	буенча семинарлар оештыру һәм үткәру Авыл яшьләре арасында «Авылда социаль проектлаштыру " район конкурсын оештыру һәм үткәру	ел саен	ЯССТБ МКУ, АХ һәм АТИ (килешү буенча), «ХМҮ» ДКУ (килешү буенча)	Социаль проектлаштыруга укыган авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата, %	-	30,0	30,0	30	30	15% 17% 19% 22% 24%
4.	Район авыл яшьләре Форумын оештыру һәм үткәру	ел саен	ЯССТБ МКУ, АХ һәм АТИ (килешү буенча), район жирлекләре БК (килешү буенча)	«Балык Бистәсе муниципаль районы аграр яшьләр берләшмәсе» район ижтимагый оешмасы эшчәнлегенә жәлеп ителгән 15-30 яшьләрдәге яшьләрнең авыл яшьләренең гомуми санына карата чагыштырмача саны, %	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	47,6% 52,6% 54,6% 56,6% 58,6%
5.	Авыл яшьләрен ижтимагый-сәяси активлыкны үстерү буенча эш технологияләренә өйрәтү	2026-2030 еллар	“Мәгариф бүлгеге” МКУ, БК, район жирлекләре БК (килешү буенча)	Жирле советларда авыл яшьләренең депутатларның гомуми санына	-	-	-	-	-	-

6.	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы авыл яшьләренең электрон порталын булдыру	2027 ел	БК		карата чагыштырма саны. %	4,9%	6,9%	8,9%	10,9%	12,9%
7.	Авыл яшьләре арасында яшьләргә активлаштыру буенча күрсәтмә материаллар эшләү, әзерләү, тарату.	2026-2030 еллар	ЯССТБ МКУ							
8.	Социаль программаларны гамәлгә кергү. Социаль программаларны тормышка ашыру буенча семинарлар оештыру: 1. жәйгә чорда балалар һәм яшүсмерләрнең сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру «Күңелле ишек алды» ишегалды лагерларын оештыру. 2."Авыл кичләре-Сельские вечера " яшьләр кичке лагерларын оештыру	ел саен	ЯССТБ МКУ, "Мәгариф бүлгә" МКУ, "ХМҮ" ДКУ (киләшү буенча)		Авылны социаль үстерү программаларында катнашучы авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата, %	-	-	-	-	-
9	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы авыл жирлеләрендә авыл туризмын үстерү буенча проектлар конкурсын уздыру	2026-2030 еллар	ЯССТБ МКУ, район жирлеләргә БК (киләшү буенча)			-	15	20	25	30
10	Авыл жирлеләрендә экологик бригада төзү	2026-2030 еллар	ЯССТБ МКУ, район жирлеләргә БК (киләшү буенча)			-	-	-	-	-

5.	16 яшьтән 30 яшыкә кадәрге эшсез авыл жирикләрендә хезмәт базарында актуаль булган һөнәр һәм белгечлекләр буенча һөнәри укытуны оештыру	2026-2030 еллар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Төрле һөнәр ияләрен жәлеп итеп, мөктәпләрдә «һөнәрләр көне» үткәру	ярты ел саен	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Яшьләр өчен вакансияләр ярминкәләре үткәру	ел саен	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Яшь механизаторлар арасында һөнәри осталык буенча район конкурслары үткәру	ел саен	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
9	Машина белән сыер саву операторлары арасында һөнәри осталык конкурслары үткәру	ел саен	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
10	Игенчеләр арасында һөнәри осталык конкурслары үткәру	ел саен	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2 бүлек буенча барлығы:			30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0

3. Ирекчеләр хәрәкәтен үстерү

Волонтерлык эшчәнлегенә төп бурычы-авыр тормыш ситуациясенә юлыккан кешеләргә социаль ярдәм күрсәтү. Ирекчелек эшчәнлегенә башка кешеләр файдасына индивидуаль яки күмәк рәвештә эш итүче гражданның үз-үзләрен күрсәтү ысулы.

№ п/п	Чаралар исемлеге	Уздыру сроктары	Жаваплы башкаруучылар	Ахыргы нәтижелерне бөялөү индикатор- лары, үлчөү беремлеге	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикатор күрсәткечләре				
					2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел	2030 ел
1	14 яшьтән 35 яшькә кадәр волонтер булырга теләүчеләрне махсус Интернет-сайтта теркәү	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ	-	-	-	-	-	
2	Сайтта теркәлгән волонтерларга паспорт тапшыру	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ	-	-	-	-	-	
3	“Иң яхшы волонтер отряды” конкурсы	ел саен	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
4	Авыл волонтерлары слеты	ел саен	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ, район жирлекләре БК (киләшү буенча)	10,0	15,0	15,0	15,0	15,0	
5	Ялгыз пенсионерларга ярдәм күрсәтү буенча тимурчылар хәрәкәте	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ, район жирлекләре БК (киләшү буенча)	-	-	-	-	-	
3 бүлек буенча барлыгы:					20,0	25,0	25,0	25,0	25,0

4. Гражданлылык һәм патриотизм үсеше

Әлеге бүлекнең максаты - гражданлылык һәм патриотизм тәрбияләү, үсеп килүче буын шәхесен формалаштыру һәм үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру.

№ п/п	Чаралар исемлеге	Уздыру сроклары	Жаваплы башкаруучылар	Ахыргы нәтижеләрне индикаторлар, үлчәү берәмлеге	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикатор күрсәткечләре				
					2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел	2030 ел
1	Авыл яшьләре арасында милли мәдениетләр фестивальләре һәм кичләре үткөрү	ел саен	ЯССТБ МКУ, "СМӨБ" МКУ	-	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
2	Жиңү көнен бәйрәм итүгә багышланган чаралар үткөрү	ел саен (май)	ЯССТБ МКУ, "СМӨБ" МКУ, "Мәгариф бүлеге" МКУ	-	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
3	Авыл яшьләре арасында туризм буенча ярышлар	ел саен	ЯССТБ МКУ, "Мәгариф бүлеге" МКУ	-	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
4	"Чисталык ишегалдынан башлана!» яшьләр акциясе	ел саен (апрель)	ЯССТБ МКУ, район жирлекләре БК (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-

5	"Ажаган" район хәрби-патриотик уены	ел саен (февраль)	ЯССТБ МКУ, "Мәгариф бүлгеге" МКУ, "СМӨБ" МКУ, «ФОРПОСТ» үзәге, хәрби комиссариат бүлгеге (киләшү буенча)	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
6	Хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле яшьләр арасында хәрби-спорт ярышлар оештыру һәм катнашу	ел саен (апрель, октябрь)	ЯССТБ МКУ, "Мәгариф бүлгеге" МКУ, "СМӨБ" МКУ, «ФОРПОСТ» үзәге, Хәрби комиссариат бүлгеге (киләшү буенча)	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
7	Хәтер һәм кайгы көненә багышланган "Кайгы кыңгыравы» акциясе	ел саен (июнь)	ЯССТБ МКУ, "Мәгариф бүлгеге" МКУ, "СМӨБ" МКУ, район жирлекләре БК (киләшү буенча)	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
8	Хәрби хезмәткә чакырылучыларның район көнен үткөрү	ел саен	ЯССТБ МКУ, "Мәгариф бүлгеге" МКУ, "СМӨБ" МКУ, район жирлекләре БК (киләшү буенча),	25,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0

	өстөллөр; - ишмерлер һәм яшьләр белән эшләнүне оештыру өчен мэгълүмати-методик кулланмалар эшләнү һәм нәшер итү;			чагыштырма саны авыл яшьләрнең гомуми санына карата, %	48,7 %	50,7%	52,7%	54,7%	56,7%
2	Авыл жирлегендә яшьләр сәясәте өлкәсен гәмәлгә ашыру тематикасы буенча методик кулланмалар булдыру	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ		5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
3	Авыл жирлекләрендә оештыру эшләрән үстөрү проблемаларын яктырту	даими	район жирлекләре БК (килешү буенча), “Авыл офыклары” редакциясе (килешү буенча)		-	-	-	-	-
4	Мэгълүмати кырны сыйфатлы, социаль видео-һәм басма продукция белән баегу	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ		-	-	-	-	-

5	Авыл яшьләре белән эшләү тәҗрибәсен өйрәнү һәм гомумиләштерү	даими	ЯССТБ МКУ “Мәгариф бүлгеге” МКУ, район жирлекләре БК (киләшү буенча)	-	-	-	-	-	-	-
2	Яшьләр тематикасы буенча мөгълүмәти-методик һәм фәнни әдәбиятны сайлап алу һәм системалаштыру	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ, район жирлекләре БК (киләшү буенча)	-	-	-	-	-	-	-
3	Авыл яшьләре белән эшләүне оештыру өчен мөгълүмәти-методик кулланмалар эшләү һәм нәшер итү	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ, “Авыл офыклары” (“Сельские горизонты”) редакциясе (киләшү буенча)	-	-	-	-	-	-	-
4	Район яшьләре өчен уку йортлары һәм социаль хезмәтләр турындагы мөгълүмәтләр белән мөгълүмәти брошюралар һәм жьентыклар әзерләү	даими	ЯССТБ МКУ, “Мәгариф бүлгеге” МКУ	-	-	-	-	-	-	-
5	"Авыл яшьләре" яшьләр сайты булдыру	2026 ел	ЯССТБ МКУ	-	-	-	-	-	-	-
6 бүлек буенча барлыгы:				5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Программа буенча барлыгы:				627,5	686,0	686,0	686,0	686,0	686,0	686,0

*Кулланылган кыскартулар исемлеге:

БК - Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты;

ЯССТБ МКУ - Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшылар сәясәте, спорт һәм туризм бүлгеге”;

“Мәгариф бүлгеге” МКУ - “Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлгеге” муниципаль казна учреждениесе;
“СМӨБ” МКУ- “Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының социаль-мәдәни өлкә бүлгеге” муниципаль казна учреждениесе;

ГХАТ бүлгеге -Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты ГХАТ бүлгеге;

“Балык Бистәсе УРБ” - “Балык Бистәсе үзәк район больницасы” дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе;

“ХМУ” ДКУ – “Балык Бистәсе районы халык мәшгульеге үзәге” дәүләт казна учреждениесе;

“ФОРПОСТ” үзәге МБУ – Балык Бистәсе муниципаль районының “ФОРПОСТ” жәмәгәт тәртибен саклау буенча яшылар (мәктәпләр) берләшмәләре үзәге” муниципаль бюджет учреждениесе.

ЖБ- жирле бюджет;

“Авыл офыклары” (“Сельские горизонты”) газетасы редакциясе- “Татмедиа” АЖ филиалы “Авыл офыклары” (“Сельские горизонты”) Балык Бистәсе муниципаль районы газетасы;

Район жирлекләре БК- Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы составына керә торган авыл жирлегә Башкарма комитетлары;

АХ һәм АТИ-Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Балык Бистәсе муниципаль районы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе;

Агротехник техникум - Балык Бистәсе “Агротехника техникумы” ДАҺБУ;

Хәрби комиссариат бүлгеге- Татарстан Республикасы Хәрби комиссариатының Балык Бистәсе районы буенча бүлгеге.